

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ: ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ****ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ****ΥΠΗΡΕΣΙΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ****ΘΕΣΗ/ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΑΝΤΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ ΕΦΕΤΩΝ, ΕΙΔ. ΣΥΝΕΡΓ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ****ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210 74 88 229****E-MAIL: ppanagiotopoulos@justice.gov.gr****ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ:**

Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της Ποινικής Δικαιοσύνης

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ**ΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ:**

Τροποποιήσεις: Ποινικού Κώδικα (:εκσυγχρονισμός του συστήματος ποινών και διεύρυνση και εξορθολογισμός του θεσμού της έμπρακτης μετάνοιας) και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (:συντόμευση προκαταρκτικής εξέτασεως, προανακρίσεως και κύριας ανακρίσεως, εμπλουτισμός απόλυτων ακυροτήτων, αλλαγή τρόπου παραπομπής στο ακροατήριο, διεύρυνση δικαιώματος αυτοπρόσωπης εμφανίσεως, περιορισμός ιδιάζουσας δωσιδικίας και ερήμην εκδικάσεως κακουργημάτων, αυστηροποίηση αναβολών, άμεση εκδίκαση υποθέσεων προσωρινώς κρατούμενων, εισαγωγή θεσμού ποινικής συνδιαλλαγής, περιορισμός ενδίκων μέσων κατά βουλευμάτων).
--

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ
ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΠΟΥ ΤΥΧΟΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΟ
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ:

1. Αποποινικοποίηση της οφειλής μικρών ποσών στα ασφαλιστικά ταμεία.
2. Ενίσχυση της θέσης των ανηλίκων θυμάτων.
3. Τρόπος επιθεωρήσεως δικαστικών λειτουργών.

Α' ΚΥΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗ ΡΥΘΜΙΣΗ

1. Αναγκαιότητα

1.1. Η προώθηση και ψήφιση των αξιολογούμενων ρυθμίσεων του νομοσχεδίου επιβάλλεται από: τους ιδιαίτερα βραδείς ρυθμούς απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, τα δικαιοκρατικά ελλείμματα του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου και τη στρεβλή εφαρμογή στην πράξη αρκετών δικαιοϋκτών θεσμών.

1.2. Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις επιδιώκεται να αποκτήσει το ποινικό (ουσιαστικό και δικονομικό) σύστημά μας ταχύτητα και αποτελεσματικότητα, το παραγόμενο στα πλαίσιά του έργο να καταστεί πειστικό και φερέγγυο και οι περιπτώσεις ελέγχου της χώρας μας από υπερεθνικά όργανα για παραβιάσεις θεμελιωδών επιταγών αυξημένης τυπικής ισχύος να εκμηδενιστούν.

1.3. Οι περιλαμβανόμενες στο νομοσχέδιο ρυθμίσεις επηρεάζουν άμεσα τόσο τις συμμετέχουσες στο μηχανισμό απονομής της ποινικής δικαιοσύνης ομάδες (δικαστές – δικηγόρους – δικαστικούς γραμματείς) όσο και το σύνολο των εμπλεκόμενων στην όλη διαδικασία με θεσμική ιδιότητα (διαδίκων-μαρτύρων) πολιτών· ο έμμεσος, πλην άμεσα ορατός,

αντίκτυπός τους διαχέεται ευρύτερα και σε άλλους μηχανισμούς που πλαισιώνουν την όλη διαδικασία (αστυνομία-σωφρονιστικό σύστημα).

2. Καταλληλότητα

- 2.1. Προσπάθειες αντιμετώπισης του ζητήματος της ταχύτητας στην εξέλιξη της ποινικής δίκης εκδηλώθηκαν πολλές κατά καιρούς στην Ελλάδα. Είχαν, ωστόσο, στο σύνολό τους, χαρακτήρα πρόδηλα αποσπασματικό και ευκαιριακό, γεγονός που τις καθιστούσε βραχύβιες και αναποτελεσματικές. Το παρόν εγχείρημα δηλώνεται ως περισσότερο φιλόδοξο, αφού οι προωθούμενες μεταβολές είναι δομικές και εκτεταμένες, φροντίζοντας πάντοτε την ισορροπία ανάμεσα στο αντεγκληματικό και το φιλελεύθερο στοιχείο της ποινικής λειτουργίας.
- 2.2. Το επιχειρούμενο να αντιμετωπιστεί πρόβλημα αποτελεί παθογένεια, της οποίας η οξύτητα και η ευρύτητα είναι τέτοια και τόση που αντίστοιχή της δεν συναντάται σε σύγχρονο κράτος με ανεκτό απλώς δείκτη νομικού πολιτισμού. Κατά την αναφορά αυτή, η παρούσα νομοθετική προσπάθεια δεν θα μπορούσε (ούτε βέβαια θα επιθυμούσε) να υπακούει στα χαρακτηριστικά μιας έτοιμης λύσης. Προφανώς, ωστόσο, είναι ότι κυρίως στον τομέα των δομικών αλλαγών (όπως, για παράδειγμα, της ποινικής συνδιαλλαγής και του τρόπου παραπομπής των κατηγορουμένων στο ακροατήριο), οι επιλογές και η εφαρμογή τους στα πλαίσια άλλων εννόμων τάξεων σταθμίστηκαν υπό το πρίσμα των ιδιαιτεροτήτων της χώρας μας.
- 2.3. Οι αξιολογούμενες ρυθμίσεις είναι άμεσα εφαρμόσιμες στο σύνολό τους, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη έκδοση κάποιου διατάγματος ή κάποιας κανονιστικής πράξης.

3. Συνέπειες στην Οικονομία

- 3.1. Οι εισαγόμενες προς ψήφιση διατάξεις δεν προκαλούν, σε επίπεδο εφαρμογής τους, πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση. Το αντίθετο θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς, αν αναλογιστεί ότι η προσδοκώμενη να επιτευχθεί επιτάχυνση της διαδικασίας μόνο σε περιορισμό (διαμέσου της μείωσης του χαμένου χρόνου) των δυσμενών οικονομικών αποτελεσμάτων οδηγεί.

3.2. Ειδικότερα, για την προτεινόμενη αποποινικοποίηση της οφειλής μικρών ποσών στα ασφαλιστικά ταμεία διευκρινίζεται ότι δεν προκαλείται απώλεια εσόδων: η είσπραξη των ποσών αυτών μπορεί να επιτευχθεί με τα προβλεπόμενα μέσα διοικητικής εκτελέσεως.

3.3. Ακόμη, από τις προβλεπόμενες διατάξεις για μετατροπή ποινών φυλάκισης κρατουμένων στα καταστήματα κράτησης θα επέλθει αύξηση των εσόδων, όπως επίσης θα προκύψουν οφέλη από την παροχή κοινωφελούς εργασίας εκ μέρους κρατουμένων, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του σχεδίου νόμου. Τέλος, μείωση των εξόδων θα επέλθει και από την εκ των φυλακών απόλυση σημαντικού αριθμού κρατουμένων, αφού το κράτος δεν θα βαρύνεται, πλέον, με τα έξοδα κράτησής τους.

4. Συνέπειες στην κοινωνία και στους πολίτες

4.1. Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επιδιώκεται η αναδιαμόρφωση του ισχύοντος ποινικοδικονομικού συστήματος προς την κατεύθυνση θεσπίσεως ενός κανονιστικού πλαισίου δικαιοκρατικά φερέγγυου, διαδικαστικά ευέλικτου, πρακτικά αποτελεσματικού και ελεγκτικά ανθεκτικού. Όλα τούτα εξασφαλίζουν την ορθολογική αναδιάταξη της ποινικής ύλης, τη γρήγορη δικαιοδοτική αξιολόγησή της, την πλήρη αξιοποίηση των στελεχών του δικαστικού σώματος, την ουσιαστικοποίηση της δραστηριότητας του δικηγορικού κόσμου και την δημιουργία των προϋποθέσεων να κρίνεται ο πολίτης με διαδικασίες ταχείες, αποτελεσματικές και διαφανείς.

4.2. Δύο είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της ποινικής δικαιοσύνης στη σημερινή της μορφή: η απίστευτη βραδύτητα στην απονομή της και η ανεπάρκεια του κανονιστικού της υποβάθρου. Οι δύο αυτές «παθογένειες» παράγουν φαινόμενα λειτουργικής «αναπληρώσεως», τα οποία και στρέβλωση των θεσμών συνιστούν και καταδικαστέες απολήξεις έχουν.

4.3. Η εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων υπόσχεται για τον πολίτη μια ποινική δικαιοσύνη που και το «έγκαιρο» θα εξασφαλίζει και τα δικαιώματά του θα εγγυάται. Το στοιχείο της ταχύτητας υπηρετούν οι ρυθμίσεις που συντομεύουν το χρόνο και τον τρόπο της περατώσεως της

προδικασίας, απλουστεύουν την εκδίκαση των κακουργημάτων στο ακροατήριο και προσεγγίζουν διαφορετικά το θέμα των αναβολών της δίκης. Τα δικαιώματα του πολίτη υπηρετούν οι ρυθμίσεις που εμπλουτίζουν τις απόλυτες ακυρότητες, περιορίζουν τις περιπτώσεις της απευθείας κλήσεως, ουσιαστικοποιούν την αυτοπρόσωπη εμφάνιση, εισάγουν την ακύρωση διαδικασίας στα κακουργήματα, προβλέπουν ιδιαίτερες δικασίμους για τους προσωρινά κρατούμενους και διευρύνουν την έφεση κατά αποφάσεων των δικαστηρίων ανηλίκων.

- 4.4. Εκτιμάται ότι μέσα από τις αξιολογούμενες προβλέψεις όχι μόνον αναβαθμίζεται ο ρόλος των παραγόντων της δίκης αλλά εμπεδώνεται και ο σεβασμός των πολιτών στη σοβαρότητα και δικαιοσύνη του συστήματος.

Β': ΑΛΛΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Πέραν των επιχειρούμενων τροποποιήσεων του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, άξιες αναφοράς είναι οι επερχόμενες στο χώρο των ασφαλιστικών εισφορών και του Οργανισμού Δικαστηρίων μεταβολές. Ειδικότερα:

Η προτεινόμενη αποποινικοποίηση οφειλής μικροποσών στα ασφαλιστικά ταμεία στοχεύει σε τρεις στόχους: στην ανάδειξη της ετερότητας σε επίπεδο βαρύτητας εισφορών βαρυνουσών τον υπόχρεο και παρακρατούμενων από τον εργοδότη – στην αποσυμφόρηση των ποινικών δικαστηρίων από μεγάλο αριθμό αντίστοιχων δικογραφιών και στη διατήρηση ως τρόπου εισπράξεως των μέσων διοικητικής εκτελέσεως.

Η αξιολόγηση των εισαγγελικών λειτουργιών από τον επιθεωρητή και με βάση τις εκδιδόμενες απ' αυτούς διατάξεις αποσκοπεί στον έλεγχο του βαθμού πρωτοβουλίας και ευθύνης και της ικανότητας αναλυτικής, ουσιαστικής και νομικής, τεκμηριώσεως των σχετικών συλλογισμών των εισαγγελέων.